

Lietuvos Respublikos finansų ministerijai

2020-10-26 Nr. S-068

finmin@finmin.lt

Lietuvos Respublikos Susisiekimo ministerijai

sumin@sumin.lt

Kopija:**Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijai**

LRVkcancellarija@lr.lt

DĖL PARAMOS KELEIVIŲ VEŽIMO VEIKLOS SEKTORIUI

Prasidėjus Covid-19 sukeltai pandemijai ir dėl šios priežasties Lietuvos Respublikos Vyriausybei vasario pabaigoje paskelbus ekstremalią situaciją, o kovo mėnesį ir karantiną, uždarius prekybos centrus ir paslaugų teikimo bei ugdymo įstaigas, mokyklas ir universitetus, rekomenduojant darbą ir mokymosi procesus organizuoti nuotoliniu būdu, primygtinai rekomenduojant gyventojams, ypač vyresniems nei 60 metų, taip pat neįgaliesiems ir pensininkams, kuo mažiau judėti ir keliauti, tolimojo susisiekimo maršrutuose drastiškai sumažėjo keleivių.

Pažymėtina, kad š.m. kovo mėnesį keleivių skaičius ir pajamos krito daugiau nei per pusę – 57 ir 53 proc., nors rida sumažėjo tik - 35 proc., o per balandžio mėnesį keleivių skaičius, rida ir pajamos atitinkamai sumažėjo 98, 96 ir 97 proc. ir, galima teigti, kad eismas tolimojo susisiekimo maršrutais beveik sustojo.

Per 4 karantino mėnesius (kovas-birželis), tolimajame susisiekime pervežta 72 proc. mažiau keleivių, vežėjai patyrė apie 2,5 mln. Eur nuostolių ir negavo apie 8 mln. Eur planuotų pajamų¹. Vyriausybei nutraukus karantiną, birželio antroje pusėje vežėjai atnaujino eismą daugumoje aptarnaujamų maršrutų, tačiau birželio-rugpjūčio mėnesiais keleivių buvo vežta tik apie 65 – 70 proc. praėjusių metų lygio, o rugsėjo ir spalio mėnesiais keleivių skaičiaus lygis vėl krito ir sumažėjo iki 50 – 60 proc.

Tokius vienareikšmiškai neigiamus ekonominius rezultatus lėmė ir toliau lemia Covid-19 neigiamas poveikis, kuris, prasidėjus antrai pandemijos bangai bei skelbiant lokali karantiną kai kuriose savivaldybėse, vėl yra juntamas ir bus juntamas ateityje (ilgalaikėje perspektyvoje) pasibaigus pandemijai ir panaikinus ekstremalią situaciją.

Dėl Covid-19 pandemijos sukeltų pasekmių, laikinai sumažėjus pervežamų keleivių skaičiui, tolimojo reguliaraus susisiekimo maršrutuose vežėjai, siekdami patirti kuo mažiau nuostolių, atsisako ir artimiausioje ateityje dar gali atsisakyti vežti keleivius kai kuriais tolimojo susisiekimo maršrutais, o naujų vežėjų, norinčių dirbti tuose atsisakomuose maršrutuose dėl tos pačios abejotinos finansinės naudos kažin ar atsiras.

Pažymėtina, kad valstybė ir jos institucijos siekia įgyvendinti darnaus judumo koncepciją, skatinti visuomenę daugiau naudotis viešojo transporto paslaugomis, todėl būtų logiška išlaikyti funkcionuojantį

¹ 34 keleivių vežėjų 2020-07-31 duomenys apie padėtį tolimajame susisiekime, <https://www.lkva-asociacija.lt/wp-content/uploads/2020/09/Covid-19-poveikis-tolimajam-susisiekimui-2020-09-09.pdf>

optimalų tolimojo susisiekimo maršrutų tinklą, tačiau nesuteikus finansinės pagalbos tolimojo susisiekimo sistema palaipsniui trauktųsi ir prarastų savo patrauklumą, o ilgalaikėje perspektyvoje verstų keleivius apskritai nusigręžti nuo viešojo transporto pasirinkimo ir tai būtų didelė klaida.

Siekiant išlaikyti gyvybingas keleivių vežimo įmones, joms būtina aiški ir pasiekiamą valstybės finansinė pagalba, nes šiuo metu keleivių vežimo sektoriaus įmonėms iš esmės buvo prieinama tik VMI ir Sodra taikomos mokestinės lengvatos, subsidijos už priverstines prastovas bei DU kompensacijos. Tačiau INVEGA priemonėmis pasinaudoti gali tik SVV, o didžioji keleivių vežėjų dauguma - didelės keleivių vežimo ir savivaldybių valdomos įmonės - tomis priemonėmis pasinaudoti negali.

LKVA kreipėsi į Susisiekimo ministeriją ir kitas valstybinės valdžios institucijas siūlydama konkrečias galimos paramos schemas² ne tik tolimojo susisiekimo vežėjams, bet ir vežėjams dirbantiems vietiniame susisiekime, taip pat vežėjams keleivius vežantiems tarptautiniais ir užsakomaisiais reisais, tačiau palaikymo nesulaukė.

Asociacijos pasiūlymas dėl paramos tolimojo susisiekimo maršrutuose dirbantiems vežėjams buvo ir yra grindžiamas galimu realiu finansavimo šaltiniu - sutaupytais valstybės biudžeto lėšomis, skirtoms vežėjų išlaidų (negautų pajamų), susijusių su transporto lengvatų taikymu, kompensavimui (atlyginimui), kurių asignavimo valdytojas yra Susisiekimo ministerija.

Atkreiptinas dėmesys, kad nesibaigiant koronaviruso pandemijai, ir, ypač, prasidėjus antrai pandemijos bangai, kai universitetams ir aukštosioms mokykloms rekomenduojama dirbti nuotoliniu būdu ir studentams nėra kelionių poreikio, o kita didelė transporto lengvatomis besinaudojanti keleivių grupė – pensininkai ir neįgalieji - priklauso rizikos grupei ir beveik nustojo keliauti, todėl keleivių vežėjai prarado nemažai transporto lengvatomis besinaudojančių keleivių, tuo pačiu ženkliai sumažėjo kompensuojamos vežėjams sumos už parduotus su nuolaida važiavimo tolimojo reguliaraus susisiekimo autobusais bilietus. Pastebėtina, kad pagal 34 vežėjų pateiktus kovo-birželio mėnesių duomenis, dėl sumažėjusio transporto lengvatomis besinaudojančių keleivių skaičiaus vežėjams buvo kompensuota apie 2 mln. Eur negautų pajamų mažiau, nei 2019 m., o per visus pandeminius 2020 metus valstybės biudžetas gali sutaupyti apie 4-5 mln. Eur lėšų, kurios galėtų būti šaltinis paramai nukentėjusiems vežėjams suteikti.

Atsižvelgiant į tai, **siūlome** tolimojo reguliaraus susisiekimo maršrutus aptarnaujantiems vežėjams suteikti tęstinę, kas mėnesį išmokamą finansinę paramą, kurios dydis būtų apskaičiuojamas kaip 2019 išmokėtų ir 2020 metais tą patį mėnesį (pradedant kovo mėnesiu) ataskaitose (apie parduotus su nuolaida važiavimo bilietus) apskaičiuotų negautų piniginių lėšų skirtumas.

Lietuvos transporto saugos administracija (toliau – LTSA) turi tikslius duomenis apie konkrečiam vežėjui 2019 metais kiekviename maršrute kiekvieną mėnesį išmokėtas sumas, yra nustatyta tvarka, pagal kurią vežėjai teikia ataskaitas LTSA apie su nuolaida parduotus bilietus, todėl tokia schema nesukeltų jokios papildomos administracinės naštos nei vežėjams, nei LTSA.

Apskaičiuotos vežėjams paramos lėšos galėtų būti užskaitytos mokestinėms nepriemokoms mažinti, t.y. vežėjų per karantiną ir ekstremalios situacijos metu susidariusioms skoloms valstybės ir/ar Sodra biudžetams padengti.

Tolimojo susisiekimo verslo segmente dirba apie 1500 darbuotojų, kuriems būtų išsaugotos darbo vietos, ir kurias praradus, valstybės biudžetas netektų apie 400 – 500 tūkst. Eur mokesčių per mėnesį (GPM,

² 1) LKVA 2020-05-15 raštas Nr. S-038, <https://www.lkva-asociacija.lt/wp-content/uploads/2020/05/SM-d%C4%97I-paramos-2020-05-15-be-para%C5%A1o1.pdf> ;

2) LKVA 2020-03-23 raštas Nr. S-025, <https://www.lkva-asociacija.lt/wp-content/uploads/2020/03/S-025-D%C4%97I-minimalaus-tolimojo-susisiekimo-tinklo-2020-03-23.pdf> ;

3) Informacija EIM Covid-19 verslo darbo grupės 2020-09-11 posėdžiui, <https://www.lkva-asociacija.lt/wp-content/uploads/2020/09/Covid-19-poveikis-keleivinimas-sektoriui-2020-09-10-1.pdf> .

PSD ir Sodra), kai tuo tarpu, optimaliai funkcionuojant šiam verslo segmentui, paramai skirtos lėšos sugrįžtų valstybei.

Tokia paramos forma būtų efektyvi, leistų užtikrinti paslaugos teikimą visame Lietuvos tolimojo susisiekimo tinkle ir padėtų vežėjams išlikti gyvybingais ūkio subjektais bei išlaikyti darbuotojus šio segmento veiklos užtikrinimui. Be to, pritaikius mokestinių nepriemokų dengimo mechanizmą priskaičiuotomis paramos sumomis, paramos lėšos būtų naudojamos tikslingai mažinti per karantiną susikaupusioms skoloms valstybės ir Sodra biudžetams.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, **prašome** išnagrinėti galimybę ir priimti teigiamą sprendimą dėl paramos tolimojo reguliaraus susisiekimo maršrutuose dirbantiems vežėjams:

- paramos finansinis šaltinis – valstybės biudžete 2020 metais numatytos ir, lyginant su 2019 metais, nepanaudotos (sutaupytos) valstybės biudžeto lėšos, skirtos vežėjų išlaidų (negautų pajamų), susijusių su transporto lengvatų taikymu tolimojo susisiekimo reguliariuose maršrutuose, kompensavimui (atlyginimui);
- tikslinis lėšų panaudojimas – paramos lėšos galėtų būti skirtos užskaityti vežėjams per karantiną ir ekstremalią situaciją susidariusioms mokestinėms nepriemokoms valstybės ir Sodra biudžetams padengti;
- paramos administratorius – LTSA, kuri šiuo metu administruoja ir turi visas reikalingas vežėjų ataskaitas apie 2019 ir 2020 metais konkrečiuose maršrutuose konkrečioms vežėjams išmokėtas lėšas negautoms pajamoms pagal Transporto lengvatų įstatymą kompensuoti.

Pagarbiai

Prezidentas

Gintaras Nakutis